

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI KULTURY, DZIEDZICTWA
NARODOWEGO I ŚRODKÓW PRZEKAZU
(NR 148)
z dnia 3 września 2026 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu (nr 148)

3 września 2026 r.

Komisja Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Adamowicza (KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

- **pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych (druk nr 3012).**

W posiedzeniu udział wzięli: **Maciej Wróbel** sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego wraz ze współpracownikami, **Dorota Twarowska** wiceprezes Polskiej Izby Książki wraz ze współpracownikiem, **Anna Brzezińska** sekretarzynie zarządu Unii Literackiej, **Zbigniew Czerwiński** prezes Stowarzyszenia Autorów i Wydawców Copyright Polska wraz ze współpracownikiem, **Beata Gutowska**, **Michał Kubanek** członkowie zarządu Stowarzyszenia Czytam i Słucham Legalnie.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Daria Kwiatkowska**, **Joanna Góral** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Adam Niewęglowski**, **Ewelina Roguska** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dzień dobry państwu.

Mamy godz. 11. Na podstawie listy obecności można stwierdzić, że dysponujemy kworum. Zatem otwieram posiedzenie Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu.

Panie i panowie, porządek dzienny przewiduje pierwsze czytanie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o grach hazardowych. Jest to druk nr 3012.

Informuję, że w dniu 20 sierpnia br. marszałek Sejmu skierował projekt ustawy zawarty w druku nr 3012 do pierwszego czytania w Komisji Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Środków Przekazu. W związku z art. 39 ust. 1 regulaminu Sejmu pierwsze czytanie „obejmuje uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę, debatę w sprawie ogólnych zasad projektu oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy”.

Proszę państwa, przystępujemy do pierwszego czytania. Witam zarazem pana ministra Macieja Wróbla, sekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jak również stronę społeczną. Panie ministrze, bardzo proszę o przedstawienie projektu ustawy.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Maciej Wróbel:

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mimo że ta ustawa jest zapisana na zaledwie dwóch stronach, to jest niezwykle istotna. Zacznę od krótkiej genezy, potem powiem, co dokładnie zmieniamy i dlaczego.

Określany jako Public Lending Right obowiązek zapewnienia twórcom oraz innym uprawnionym prawa do wynagrodzenia z tytułu publicznego użyczenia egzemplarzy utworów wyrażonych słowem przez instytucje dostępne dla społeczeństwa, w szczególności przez biblioteki publiczne, został wprowadzony do polskiego porządku prawnego ustawą w 2015 r. Wynagrodzenie to pełni funkcję rekompensaty za ograniczenie możliwości czerpania korzyści majątkowych z eksploatacji utworów wynikające z powszechnego i nieodpłatnego korzystania z książek w bibliotekach.

Mechanizm ten godzi dwie istotne wartości: potrzebę zapewnienia szerokiego, nieodpłatnego dostępu do książek i upowszechniania wydawnictwa oraz ochronę słuszych interesów

majątkowych twórców i wydawców. Polski ustawodawca wprowadził rozwiązanie, w którym ciężar finansowania wynagrodzeń w ramach PLR nie obciąża ani bibliotek, ani czytelników korzystających z ich zbiorów, lecz ponoszony jest ze środków publicznych. Uwzględnił szczególną rolę bibliotek publicznych jako instytucji realizujących zadania o fundamentalnym znaczeniu społecznym, zapewniającym obywatelom równy i nieodpłatny dostęp do literatury.

W bieżącej kadencji, po 10 latach obowiązywania tej regulacji, we współpracy z członkami powołanego przy ministrze kultury i dziedzictwa narodowego Zespołu ds. pola literackiego, odpowiadając na oczekiwania przede wszystkim środowiska literackiego, ministerstwo przeprowadziło już dwie zmiany legislacyjne dotyczące wynagrodzeń za wypożyczenia biblioteczne. Po pierwsze – wydłużyliśmy okres obowiązywania mechanizmu PLR o kolejnych 10 lat, aktualizując jednocześnie wartość rocznych limitów wypłacanych wynagrodzeń. Po drugie – dokonaliśmy przeglądu panelu bibliotek przekazujących dane dotyczące wypożyczeń, stanowiące podstawę podziału środków między uprawnionych, zwiększając ich liczbę z 60 do 100, zapewniając też bardziej równomierne rozłożenie geograficzne.

Procedowana dzisiaj nowelizacja odpowiada na oczekiwania w zakresie zwiększenia puli środków publicznych przeznaczanych z Funduszu Promocji Kultury – a więc pochodzących z podatku od gier hazardowych – na finansowanie wynagrodzeń za wypożyczenia biblioteczne. Obowiązujący, ustalony ponad dekadę temu poziom dofinansowania już nie odpowiada realiom ekonomicznym związanym ze wzrostem kosztów działalności twórczej i wydawniczej. Dlatego proponowana ustawa podnosi limit dofinansowania z 5% do 10% wartości zakupów bibliotecznych. Przyjęcie i wejście w życie ustawy spowoduje, że w tym roku przekażemy 11 mln zł na rzecz twórców, tłumaczy i wydawców książek, a w kolejnych latach wartość ta będzie waloryzowana, osiągając w ostatnim roku, czyli w roku 2035, prawie 14 mln zł.

Procedowana zmiana nie zamyka prac nad doskonaleniem tego mechanizmu. W dalszym ciągu intencją ministra jest poszerzenie panelu bibliotek o biblioteki akademickie i szkolne wraz z zapewnieniem finansowania wynagrodzeń z odpowiednich części budżetowych. Zmiany te wymagają dalszych uzgodnień na poziomie rządowym. W kolejnym kroku bierzemy również pod uwagę możliwość realizacji postulatów środowiska literackiego, obejmujących uzupełnienie przedmiotowego zakresu ustawy o e-booki i audiobooki. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję, panie ministrze.

Otwieram zatem dyskusję. Zwracam się do przedstawicieli strony społecznej – jeżeli państwo będą zabierali głos, to bardzo proszę o przedstawianie się z imienia i nazwiska oraz organizacji, którą reprezentujecie.

Zgłosiła się pani przewodnicząca Gosek-Popiołek. Bardzo proszę.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Dziękuję bardzo.

Cieszy mnie to, bo jeżeli chodzi o kwestie związane z wynagrodzeniami, to jest to efekt wielomiesięcznej pracy zespołu, ale przede wszystkim wielu już lat starań środowiska. Chciałam dopytać – być może mniej już w stosunku do tej ustawy, ale do dalszego kierunku prac – jak wygląda kwestia wypożyczeń audiobooków, e-booków? Bo widzimy, że to jest coraz bardziej rosnący sektor wypożyczeń w Polsce. W Krakowie – też w wielu innych miastach – jest tak, że w momencie, w którym rozpoczyna się nowy miesiąc i można w bibliotece się zarejestrować po dostęp do różnych platform, wręcz robią się kolejki. Ważne, żeby uwzględniać też interes pisarzy, pisarek, autorów. Chciałabym wiedzieć, jak w tym momencie wyglądają prace nad tym aspektem. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś jeszcze? Nie ma pytań. Panie ministrze, padło panu jedno pytanie.

Sekretarz stanu w MKiDN Maciej Wróbel:

Tylko jedno?

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Ale ważne.

Sekretarz stanu w MKiDN Maciej Wróbel:

Bardzo ważne. Bardzo dziękuję pani przewodniczącej za to pytanie. Z tego, co wiem Zespół ds. pola literackiego planuje zlecenie badania, ankiety, żeby dokładnie to zweryfikować i żeby te wyniki przedstawić. Ale, co ciekawe, analizowaliśmy też, jak kwestia włączenia e-booków i audiobooków do PLR wygląda w krajach Europy. Nic nie wskazuje na to, żeby dzisiaj można było mówić o tym, że w większości krajów UE takie rozwiązania zostały przyjęte. Pani tego nie powiedziała, ale jest powszechne myślenie, że tak się dzieje. My dzisiaj będziemy więc brać to pod uwagę. Tak jak powiedziałem we wstępie, chcemy tę kwestię przeanalizować – ale na podstawie konkretnych, szczegółowych badań, które uzyskamy.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję, panie ministrze.

Byłem zdziwiony, że się nie zgłasza, ale się zgłosił był. Bardzo proszę, pan poseł Piotr Gliński.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Lepiej późno niż wcale.

Nie mam szczególnie drażniących pytań, bo to jest słuszna nowelizacja. Trzeba zwiększać te pieniądze. Bogu dzięki, że one pochodzą z Funduszu Promocji Kultury, bo gdyby chodziło o budżet polski, z deficytem prawie 300 mld zł przez kolejny, trzeci rok, to by to nie było możliwe. Ale dobrze, że to jest.

Jedno słowo do wczorajszego posiedzenia Komisji, bo już nie chciałem przedłużać. Wczoraj pan dyrektor Dydo był łaskaw powiedzieć, że – o ile pamiętam – urzędnik Najwyższej Izby Kontroli ustala w Polsce, co jest zgodne, a co jest niezgodne z prawem. Panie dyrektorze, NIK ma inną rolę. W innym zakresie kontroluje i orzeka. Rozporządzenie dotyczące testu kulturowego było zgodne z prawem. To tylko, jak mówię, banasiowy urzędnik NIK uważa, że było niezgodne. Nie wiem, jaki on ma interes w tym, żeby na przykład niemiecka polityka historyczna – bo o to chodzi – była za polskie, publiczne pieniądze.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Nie no, panie pośle...

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Jak pan słyszy słowo „niemiecka”, to pan od razu przerywa.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Było wczoraj posiedzenie Komisji na ten temat. Trzeba było się wtedy obudzić.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Jedno słowo. Jedna chwila.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Z księżycą.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Trzeba było, to trzeba było.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ale nie możemy na każdym posiedzeniu Komisji robić erraty do poprzedniego.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Informuję opinię publiczną, że w Polsce jest tak, że z polskiego budżetu, polskie środki publiczne mogą w tej regulacji – bo państwo to zmieniliście – finansować na przykład niemiecką politykę historyczną. To tyle.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dobrze. Temat kompletnie niezwiązany z posiedzeniem tejże Komisji.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Z księżycą.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ale tak bywa. Zwracam się do strony społecznej – tak bywa bardzo często.

Czy ktoś z was jeszcze, szanowni? Bardzo proszę o przedstawienie się.

Prezes Stowarzyszenia Autorów i Wydawców Copyright Polska Zbigniew Czerwiński:

Dzień dobry. Zbigniew Czerwiński, prezes Stowarzyszenia Autorów i Wydawców Copyright Polska.

W wyniku wygranego konkursu jesteśmy realizatorem pobierania, rozliczania i wypłat PLR. Dziękuję MKiDN za przygotowanie tego projektu. Pragnę podkreślić, że PLR stanowić może stabilne państwowe źródło dochodów dla autorów, tłumaczy, ilustratorów i wydawców, bo tych dotyczy. Podniesienie budżetu pozwoli zbliżyć nasze stawki do wypożyczeń i standardów w krajach zachodnioeuropejskich. Dziękuję organizacjom twórców za upór i determinację w zabiegach o zwiększeniu tych środków. Potrzebne są jeszcze tylko uchwały parlamentu, o co bardzo gorąco apeluję, i podpis pana prezydenta. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję uprzejmie.

Czy ktoś jeszcze z pań i panów? OK, nie widzę. W związku z tym zamykam dyskusję i stwierdzam jednocześnie zakończenie pierwszego czytania projektu ustawy.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Tam jest jeszcze jeden głos z sali.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Jeszcze głos.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo panią proszę.

Dyrektorka generalna Polskiej Izby Książki Małgorzata Kanownik:

Dziękuję bardzo. Małgorzata Kanownik, dyrektorka generalna Polskiej Izby Książki.

Bardzo mocno trzymamy kciuki za realne zwiększenie środków na wynagrodzenia za wypożyczenia biblioteczne. Pan minister wspomniał już o myśleniu o tym, żeby poszerzyć system i włączyć do systemu PLR także biblioteki akademickie i szkolne. My, nasze sekcje: wydawców edukacyjnych, wydawców akademickich i naukowych oraz wydawnictw dziecięcych i młodzieżowych, podnosiliśmy ten temat już bardzo wiele razy. Dotąd książki wypożyczane w bibliotekach szkolnych są poza systemem – a to jest główny obieg tej książki, tak ważnej w kształtowaniu nawyków czytelniczych – co jest wielką stratą: dla autorek i autorów, ilustratorów, wydawców. To samo dotyczy książek w bibliotekach akademickich i pedagogicznych, gdzie bardzo wiele książek nadal jest poza systemem.

Mocno więc trzymamy kciuki również za to, aby właściwe ministerstwa, także poza MKiDN, się włączyły. Będziemy im o tym przypominać, co robimy to już od dłuższego czasu, a także bardzo gorąco do tego namawiać – do tego systemu i zaangażowały w to, by polscy twórcy i twórczynie, ale też wydawcy i wydawczynie, mogli uzyskiwać wynagrodzenie za książki, które w tych bibliotekach są wypożyczane. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję pani.

Bardzo proszę.

Członek zarządu Stowarzyszenia Czytam i Słucham Legalnie Michał Kubanek:

Dzień dobry, Michał Kubanek ze Stowarzyszenia Czytam i Słucham Legalnie.

Chciałem tylko powiedzieć, że jako stowarzyszenie absolutnie wspieramy ten projekt. Widzimy w nim szansę nie tylko na większe finansowanie środków kultury, ale też, co za tym idzie, zmniejszenie skali piractwa w Polsce, które w tym momencie, w naszej ocenie jest tematem dalej niezaopiekowanym, a bardzo mocno się rozwijającym. Szczególnie mówię o pirackim rozpowszechnianiu książek elektronicznych i audiobooków. Trzymamy za to kciuki.

Jesteśmy też za tym, co powiedziała przedmówczyni, żeby, oczywiście przy uwzględnieniu analiz, możliwie rozszerzyć zakres zastosowania PLR tak, aby te środki trafiały ostatecznie do wydawców, do twórców, co przyczyni się do zwiększenia poziomu naszej kultury, wynagrodzenia autorów, wydawców oraz rozwoju tego ważnego rynku i, co za tym idzie, zmniejszenia także skali piractwa. To było i jest tematem na innych posiedzeniach, ale chciałbym to zaakcentować. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś jeszcze z pań i panów? Nie widzę. Tym razem definitywnie zamykam dyskusję i stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu ustawy z druku nr 3012.

Przechodzimy zatem do rozpatrzenia projektu ustawy.

Proszę państwa, czy są uwagi dotyczące samego tytułu ustawy? Jak rozumiem – nie ma.

OK. Przystępujemy do rozpatrzenia zmiany nr 1 w art.1.

Biuro Legislacyjne? Strona rządowa? OK. Czy są uwagi ze strony państwa? Nie, nie ma. Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła i przyjęła zmianę nr 1 w art. 1.

Przechodzimy do zmiany nr 2 w tymże artykule.

Czy są uwagi do tejże zmiany? Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Adam Niewęglowski:

Szanowna Komisjo, dziękuję za udzielenie głosu.

Do zmiany nr 2 proponujemy, aby posługiwać się skrótem „wynagrodzenia za użyczenie”. Ten skrót jest wprowadzony w art. 35¹ ustawy zmienianej. W związku z tym zbędne są wyrazy, które są w ust. 1 oraz ust. 3: „przez biblioteki publiczne egzemplarzy utworów, o których mowa w art. 28 ust. 4”. Wynagrodzenie za użyczenie, skrót jest w ustawie. W związku z tym, jeżeli będzie upoważnienie dla Biura Legislacyjnego, to w ust. 1 oraz ust. 3 dokona stosownej korekty legislacyjnej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję.

Przedstawiciele?

Dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Filmu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego Maciej Dydo:

Jesteśmy uzgodnieni.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Jesteście uzgodnieni. Panie i panowie, członkowie Komisji – czy upoważniamy Biuro Legislacyjne do dokonania niezbędnej... Albo inaczej: czy jest sprzeciw wobec upoważnienia? Nie ma. Tym samym państwo jesteście upoważnieni do dokonania zmiany legislacji. Dziękuję. Zmiana nr 2 została rozpatrzona i przyjęta.

Przechodzimy do art. 2.

Czy są uwagi ze strony Biura Legislacyjnego? Nie, nie ma. Ministerstwo? Komisja? Nie ma uwag. Stwierdzam, że art. 2 został rozpatrzony i przyjęty.

Przechodzimy zatem do art. 3, czyli ostatniego.

Biuro Legislacyjne nie ma żadnych uwag. Ministerstwo nie ma uwag. Czy szanowna Komisja ma uwagi do art. 3? Nie ma. Stwierdzam, że art. 3 został rozpatrzony i przyjęty.

Proszę państwa, zajmujemy się w tej chwili przyjęciem całości.

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia całości projektu ustawy? Nie, nie ma sprzeciwu. Stwierdzam, że projekt ustawy wraz z poprawkami, uzupełnieniami, korektami został przyjęty.

Pozostała nam jeszcze jedna czynność, a mianowicie wybór posła sprawozdawcy.

Pani Augustyn się zgłasza. Proszę uprzejmie.

Posel Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo.

Wysoka Komisjo, chciałabym zarekomendować pana posła Krystiana Łuczaka.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czy pan poseł Łuczak wyraża zgodę?

Posel Krystian Łuczak (KO):

Tak, panie przewodniczący. Wyrażam zgodę, Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję.

Czy są inne kandydatury? Nie ma. Dziękuję uprzejmie. Stwierdzam, że sprawozdawcą komisyjnym został pan poseł Krystian Łuczak.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny posiedzenia. Gratulacje dla ministerstwa i strony społecznej.

W związku z tym, że wyczerpaliśmy porządek dzienny, zamykam posiedzenie Komisji.

Do członków Komisji: spotykamy się o godz. 14 w budynku U.